

1. Als er niets te danken is...

Met een collega had ik het over de vraag hoe je preekt op Dankdag. Hij zei: 'Ik heb eens gepreekt over Psalm 77, dat is een heel donkere Psalm, uitzichtloos, met als thema: Als er niets te danken is...' Hij keek een beetje veelbetekenend en toen zei hij: 'Ik heb daar zelf vooral heel veel aan gehad.' Dankdag vieren, een dankdienst houden. Misschien zit u hier en zegt u wel: 'Ik heb zóveel om voor te danken! De laatste tijd zijn er zoveel mooie dingen gebeurd!' Misschien is het geloof in God wel een heel nieuwe, verse ontdekking voor u, of bent u het aan het hér-ontdekken. Heerlijk, als je zo vól kunt zitten van dankbaarheid!

Maar het kan ook zijn dat u hier zit en dat u zegt: 'Ik heb eigenlijk getwijfeld of ik naar de kerk zou gaan, want ja, al die dankliederen, die kan ik op het moment helemaal niet over mijn lippen krijgen.' Misschien zit jij hier wel en ben je met heel andere dingen bezig. Misschien ben je helemaal niet dankbaar voor wie je zelf bent. 'Was ik maar iemand zoals hem, of zoals haar...' Dankdag... terwijl er eigenlijk niks te danken is. En nu moet u zich voorstellen: Jeremia, die daar loopt, tussen de puinhopen van Jeruzalem. Pas geleden nog een stad, waar mensen krioelden, waar geleefd werd, gewerkt, eten gekookt, waar kinderen speelden op straat. En nu? Zwartgeblakerde puinhopen. Lege straten, verlaten huizen, en misschien nog wel het meest pijnlijk: de stilte. Geen mensen, geen kinderen, geen dieren. Hier en daar een zwerfhond, of een jakhals, en aasgieren die hun lugubere opruimwerk doen. Wat is er te danken, Jeremia? Helemaal niets. Vers 1: 'Ik ben de man die ellende heeft gezien door de roede zijner verbolgenheid.' Vindt u het niet aangrijpend, hoe Jeremia in dit lied over God spreekt? Vers 4: 'Hij heeft mijn vlees en mijn huid doen wegteren, mijn beenderen gebroken.' Vers 7: 'Hij heeft mij iedere uitgang versperd, mij in zware koperen ketenen geklonken. Zelfs als ik schreeuw en om hulp roep, versmaadt Hij mijn gebed. Hij heeft mijn weg versperd met steenblokken, mijn paden onbegaanbaar gemaakt.'

Ik weet niet of u weleens opstandig bent, of u weleens uw wanhopige vragen naar de hemel slingert? Maar ik denk dat bijna niemand van ons dit zou durven zeggen over God (vers 10): 'Hij is voor mij een loerende beer, een leeuw in verborgen schuilhoeken.' Vers 12: 'Hij heeft zijn boog gespannen en mij gesteld tot doelwit voor zijn pijl. Hij heeft in mijn nieren doen doordringen de pijlen uit zijn koker.'

De Bijbel is zo ontzettend eerlijk, gemeente. Daar blijf ik me altijd over verbazen, weet u dat? Zó kun je dus God ervaren. En het stáát er gewoon. God die je voor je gevoel opsluit. Die je vastketent. Die Zijn pijl en boog pakt en bewust een pijl door je lichaam heen schiet. God die een loerende beer wordt.

2. En dan tóch... God loven! Hoe kan dat?

En dan opeens, in dat lied, in vers 22, is er die wonderlijke omslag. Opeens breekt de zon door, in ál zijn kracht!

Opeens straalt het licht van Gods goedheid in volle luister, vol van schitterende glans: 'Het zijn de gunstbewijzen des HEREN, dat wij niet omgekomen zijn, want Zijn barmhartigheden houden niet op, elke morgen zijn zij nieuw, groot is Uw trouw!'

Hoe is dat nou mogelijk? Hoe kan Jeremia nu opeens komen tot dat wonderlijke loflied? Waar komt die omslag vandaan? Ook voor ons is dat belangrijk om te weten! Het is dus mogelijk, ook al zijn alle omstandigheden hopeloos, om tot een loflied te komen! Het is blijkbaar mogelijk om Dankdag te vieren, hoe je leven er ook uitziet. Als Jeremia God kon loven en danken tussen de puinhopen, dan is het altijd mogelijk! Jeremia, wat is het geheim, wat is de sleutel?

**Groot is uw trouw o Heer,
groot is uw trouw o Heer,
iedere morgen
aan mij weer betoond.
Al wat ik nodig had,
hebt Gij gegeven.
Groot is uw trouw, o Heer, aan
mij betoond.**

Weet u, die sleutel ligt in vers 21: 'Dit zal ik mij te binnen brengen, daarom zal ik hopen...' Dit zal ik mij te binnen brengen, je moet dus heel bewust dingen naar binnen halen. Dingen uit je herinnering omhoog halen. Je kunt je helemaal mee laten slepen door je gevoelens. En door al je sombere gedachten. Als je die gedachten maar door laat gaan, dan nemen ze je mee, in een maaltstroom naar beneden. Maar Jeremia heeft ontdekt: 'Ik moet zélf ingrijpen! Ik moet me dingen te binnen brengen. Ik moet bewust mijn gedachten gaan richten.' Waarop? 'Het zijn de gunstbewijzen van de HERE, dat wij niet omgekomen zijn!' Het is alsof Jeremia het net hélemaal aan de andere kant uitgooit. Hij maakt een radicale omslag in zijn denken, en begint precies aan de andere kant. Net nog stond hij zelf centraal, en zag hij alleen alle problemen die als golven over hem heen kwamen. En hij kon God alleen nog maar zien als de Veroorzaker van al die problemen. God als vijand, God als tegenstander. Maar hier draait hij het om. En hij zegt: 'Het is eigenlijk genade dat ik nog lééf! Dat ik er nog bén! Laat ik nu eens gaan kijken wat God wél allemaal geeft. Wat er aan goeds is, elke dag weer! Zijn barmhartigheden houden niet op, elke morgen zijn zij nieuw, groot is Uw trouw!'

3. Hoe groter je zorgen, hoe belangrijker het is om te danken!

Hoe groter de problemen zijn in je leven, hoe harder je de Dankdag nodig hebt! Dankdag bemoedigt ons om te zien hoeveel reden er is om te danken. De Dankdag helpt ons om onszelf aan te pakken. Natuurlijk, de zorgen hoef je niet te onderschatten. De ellende wordt er niet minder om. Maar je krijgt er een andere kijk op. 'O mijn ziel, wat buigt ge u neder, waartoe zijt ge in mij verontrust?' (Psalm 42). 'Voedt het oud vertrouwen weder, zoek in 's Hoogsten lof uw lust!' Daar zie je hetzelfde. Die dichter pakt zichzelf aan. Hij spreekt zichzelf toe. En dan niet op zo'n goedkope manier, zoals in al die Amerikaanse zelfhulp-boekjes, over de kracht van positief denken: 'Het glas is niet halfleeg, nee, het is halfvol. Bekijk het nou eens van de andere kant.' Dat is best prima, en natuurlijk helpt dat ook wel een beetje, maar het gaat bij Jeremia niet om een soort hol, leeg optimisme. Nee, Jeremia heeft vaste grond om op te bouwen! God is barmhartig! Hij is genadig! En Hij heeft dat

al laten zien, zó vaak in de geschiedenis van Israël! Als u zich ellendig voelt, als uw gedachten met u op de loop gaan, lees dan de Bijbel! Kijk wat God allemaal al hééft gedaan! Wie Hij is, de liefdevolle Vader die Zijn hand zegenend over uw leven houdt.

Nó meer dan Jeremia mogen wij weten wie God is! Want in Jezus Christus heeft Hij het achterste van Zijn tong laten zien. In Zijn Zoon heeft Hij alles gegeven wat Hij maar kon geven. Jezus Christus is neergedaald in deze wereld, vol pijn. Temidden van de puinhopen van ons bestaan heeft Hij gewandeld, geleefd, gehuild om wat Hij zag. En Hij heeft al onze schuld op Zijn schouders geladen. Hij heeft alles gedragen wat wij hadden moeten dragen, de straf van de zonde. 'Het zijn de gunstbewijzen van de HERE, dat wij niet omgekomen zijn. Nee, Hij kwam om, vóór ons.' En: op de Paasmorgen stond Hij op, een nieuwe morgen! De Paasmorgen was niet alleen het begin van een nieuw etmaal, maar ook van een nieuw tijdperk. Op de Paasmorgen begon het tijdperk van de hoop!

Vanavond, gemeente, gooit Jeremia onze gedachten ondersteboven. God ís geen loerende beer. Hij ís geen vijand die met Zijn pijlen dwars door ons leven schiet. Zo kunnen we Hem wel ervaren! Maar als we zien wat Hij voor ons heeft overgehad, dán pas zien we God zoals Hij werkelijk is!

4. Danken verandert je denken

'Elke morgen zijn Gods barmhartigheden nieuw', zingt Jeremia. Dat staat er niet voor niets. De morgen is belangrijk in de ogen van God. Zoals de Paasmorgen een nieuw begin liet zien, zo is elke morgen een herinnering aan Gods trouw. Weet u wat nou zo goed is? Om elke morgen te beginnen met een dankgebed. Ik weet het wel: onze dagindeling is heel verschillend. De dag van de één ziet er heel anders uit dan de dag van de ander. Maar áls u het nog niet doet, als jij het nog niet gewend bent, probeer het maar: sta vijf minuten eerder op, buig je knieën en begin te danken! Denk er maar bewust over na: waar kun je God voor danken? Dat je leeft! Dat je een nieuwe dag krijgt. Dat je naar school mag, of naar je werk. Of dat je er mag zijn voor andere mensen. Dat je God mocht leren kennen. Dat je mag geloven in Jezus Christus. Dat God Zijn Heilige Geest wil geven, ook aan jou! Dank voor je doop, dat je geschreven mag zijn in de palm van Gods hand. Dank voor het eten dat je krijgt, dank voor de oogst, voor het gewas op het land. Dank voor je familie, voor je vrienden, voor je collega's, voor je burens. Als je gaat

danken, als je God gaat loven om alles wat Hij geeft, dan verandert je denken. Dan wordt God steeds groter, en in Zijn licht lijken opeens al die problemen heel anders, veel kleiner. Veel meer te overzien.

5. Door meer te danken gaan we minder klagen

En weet u wat er dan ook verandert? Als we bewust ons te binnen brengen waar we God voor kunnen danken, dan gaan we ook wat minder klagen. Heeft u hem ook opgemerkt, die tekst, toen we net uit de Bijbel lazen? Vers 39: 'Wat klaagt dan een mens in het leven! Ieder klage over zijn zonde!' Het is heel vreemd, maar het lijkt wel of in de rijkste landen van de wereld het meest geklaagd wordt. Hoe meer we hebben, hoe ontevredener we zijn. Leest u maar de ingezonden brieven in de krant, of al die sites op internet waar mensen kunnen reageren. Of komt u morgen naar de vergadering van het Wijk Overleg Platform, hier in de kerk. Wat zijn we daar goed in, klagen! Onvoorstelbaar. En juist hier, in het boek Klaagliederen, wordt ons de spiegel voorgehouden. 'Waar klaag je nou eigenlijk om? Waarom ben je zo ontevreden? Waarom ben je zo opstandig, naar God en naar mensen? Weet je waarover het nou echt de moeite waard is om je druk te maken? Waar zou je eens wat meer over moeten klagen? Over je eigen tekortkomingen! Over je eigen schuld, je eigen zonde!

Als Jeremia tussen de puinhopen van Jeruzalem doorloopt, dan kan hij zijn diepste aanklachten wel naar de hemel slingeren, maar is dat terecht? De verwoesting van Jeruzalem, dat is het gevolg van de zonde van het volk, het volk waar Jeremia deel vanuit maakt.

Ik zat te denken: de wereld zou er wel heel anders uitzien als we die tekst ter harte zouden nemen: 'Wat klaagt dan een mens in het leven! Ieder klage over zijn zonde!'

6. Danken geeft ruimte!

Vandaag vieren we de Dankdag, gemeente. En Jeremia laat het ons zien: de genezende werking van dankbaarheid. Danken, dat geeft je ruimte. Danken, dat geeft je weer lucht. Een dankbaar hart, daarmee zie je de dingen weer in het goede perspectief. Als je God dankt, dan gaat de zon op over je leven. Een nieuwe morgen. Een nieuw begin.

Dankdag is een herinnering, midden in de week: 'Dank God in alle omstandigheden!' En deze Dankdag wil ons helpen om elke morgen weer te danken. Elke dag. Tot de dag van onze dood. En daarna! Amen.

Reageren? Bel of mail: René van Loon, 010-442 62 80, c.m.van.loon@freeler.nl